

Lecture 1

A Framework for an Emancipatory Social Science

Erik Olin Wright

University of Wisconsin - Madison

November, 2007

Çerçeve

I. 'Özgürleştirici Sosyal Bilim' nedir?

II. Üç Vazife

III. Sosyalizm'in 'Sosyal' Olanını Önemsemek

IV. Toplumsal Güçlendirme Yolları

V. Sonuçlar

I. Özgürleştirici Sosyal Bilim Nedir?

Tanım:

Özgürleştirici Sosyal Bilim değişik baskılara karşı koyabilmesi ve insan yaşamının serpilme koşulları yaratılabilmesi için gerekli kolektif projelere ilişkin bilimsel bilgi üretmeyi amaçlar.

Özgürleştirici: bilgi üretiminde merkezi bir ahlaki amaç belirler. Bu amaç baskının yok edilmesi ve insan yaşamının serpilmesinin koşullarının yaratmaktır.

Bilim: Dünyanın nasıl işlediğine ilişkin yalnızca felsefi veya sosyal eleştirel düşüncenin değil değil sistematik bilimsel bilginin önemini kabul eder.

Sosyal: insanın özgürleşmesinin yalnızca kişilerin iç dünyalarının değil, toplumsal dünyanın dönüşmesine bağlı olduğuna işaret eder.

II. 'Özgürleştirici Sosyal Bilim'in Üç Vazifesi

1. Teşhis ve Eleştiri

2. Alternatiflerin Tahayyülü

3. Dönüşüm Kuramı

Vazife 1. Teşhis ve Eleştiri

Normatif Temelleri: Eşitlikçi Radikal Demokrasi

Toplumsal Adalet: Toplumsal olarak adil bir dünyada, tüm insanlar insan yaşamının serpilebilmesi için gerekli olan tüm maddi ve toplumsal ihtiyaçlara eşit olarak erişebilirler.

Siyasal Adalet: Siyasi olarak adil bir dünyada, tüm insanlar kendi kaderlerini etkileyecek kararları ve koşulları kolektif olarak kontrol edebilecekleri gerekli siyasi araçlara eşit olarak erişebilirler.

Vazife 1.

Temel Kapitalizm Eleřtirileri

Kapitalizm, bir yandan insanin serpilmesi ve demokrasinin yayılması için potansiyeller yaratırken aynı zamanda bu potansiyelin tam anlamıyla gerçekteşebilmesinin önünü tıkamaktadır.

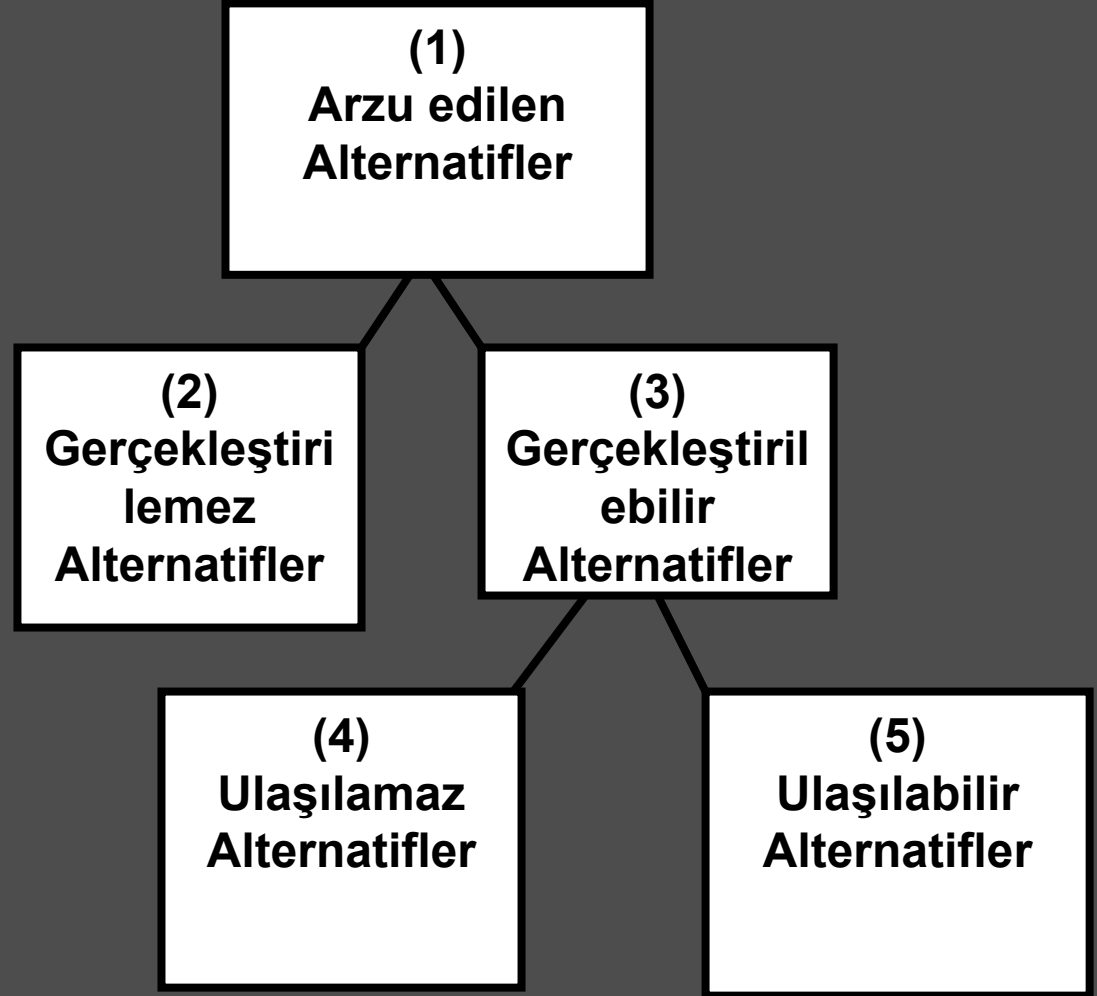
- 1. Kapitalizm engellenebilir insan eziyeti yaratır ve insanın serpilmesinin evrenselleşmesini engeller.**
- 2. Kapitalizm demokrasinin gerçekteşmesini engeller.**

Vazife 2. Alternatiflerin Tahayyülü

I. Arzu
Edilebilirlik

II. Gerçekleştirilebilirlik

III. Ulaşılabilirlik

Dönüşümün Stratejik Mantığı

1. Kopuş (Kurumlarda Radikal Kopuşlar): Devrimci Sosyalist Gelenek
2. Çatlaklararası (Sistemin Çatlakları arasında yeni kurumların inşası): Anarşist Gelenek
3. Simbiyotik (Sorunların çözülebilmesi için mevcut kurumların kullanılması ve bu yolla kurumların dönüştürülmesi): Sosyal Demokrat Gelenek

III. Gerçekleştirilebilir Alternatiflere Bir Yaklaşım: Sosyalizm'in 'Sosyal' Olanını Önemsemek

Kavramsal yapı taşları

- 1. İktidar**
- 2. İktidar Türleri**
- 3. Ekonomik Yapı Türleri**
- 4. Hibritler**

İktidarın Üç Türü

- 1. Ekonomik İktidar: Maddi kaynakların kontrolünden kaynaklanan iktidar**
- 2. Devlet iktidari: yasa yapımı ve yasaların uygulamasının kontrolünden kaynaklanan iktidar.**
- 3. Toplumsal/Sosyal İktidar: gönüllü işbirliği ve kolektif hareketin örgütlenme kapasitesinden kaynaklanan iktidar.**

Üç Ekonomik Yapı: Kapitalizm, Devletçilik ve Sosyalizm

Kapitalizm: Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla ekonomik iktidar yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda yatırımların ve üretimin kontrolü sermaye sahiplerinin ekonomik iktidarını uygulanmasının sonucudur.

Devletçilik: Üretim araçlarının devlet mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla devlet iktidarı yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda devlet görevlileri yatırımları ve üretimi devlet-idare mekanizmaları yoluyla kontrol ederler.

Sosyalizm: Üretim araçlarının ‘toplumsal mülkiyeti’ne dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik toplumsal amaçlarla ‘toplumsal iktidar’ yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. ‘Toplumsal iktidar’ insanların işbirliği ve sivil toplumdaki dernek faaliyetlerinin kapasitesinden kaynaklanan bir iktidardır. Sosyalizmde yatırımlar ve üretim toplumsal güçlenmenin farklı mekanizmalarının uygulanmasının sonucudur.

Üç Ekonomik Yapı: Kapitalizm, Devletçilik ve Sosyalizm

Kapitalizm: Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla ekonomik iktidar yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda yatırımların ve üretimin kontrolü sermaye sahiplerinin ekonomik iktidarını uygulanmasının sonucudur.

Devletçilik: Üretim araçlarının devlet mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla devlet iktidarı yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda devlet görevlileri yatırımları ve üretimi devlet-idare mekanizmaları yoluyla kontrol ederler.

Sosyalizm: Üretim araçlarının ‘toplumsal mülkiyeti’ne dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik toplumsal amaçlarla ‘toplumsal iktidar’ yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. ‘Toplumsal iktidar’ insanların işbirliği ve sivil toplumdaki dernek faaliyetlerinin kapasitesinden kaynaklanan bir iktidardır. Sosyalizmde yatırımlar ve üretim toplumsal güçlenmenin farklı mekanizmalarının uygulanmasının sonucudur.

Üç Ekonomik Yapı: Kapitalizm, Devletçilik ve Sosyalizm

Kapitalizm: Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla ekonomik iktidar yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda yatırımların ve üretimin kontrolü sermaye sahiplerinin ekonomik iktidarını uygulanmasının sonucudur.

Devletçilik: Üretim araçlarının devlet mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla devlet iktidarı yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda devlet görevlileri yatırımları ve üretimi devlet-idare mekanizmaları yoluyla kontrol ederler.

Sosyalizm: Üretim araçlarının ‘toplumsal mülkiyeti’ne dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik toplumsal amaçlarla ‘toplumsal iktidar’ yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. ‘Toplumsal iktidar’ insanların işbirliği ve sivil toplumdaki dernek faaliyetlerinin kapasitesinden kaynaklanan bir iktidardır. Sosyalizmde yatırımlar ve üretim toplumsal güçlenmenin farklı mekanizmalarının uygulanmasının sonucudur.

Üç Ekonomik Yapı: Kapitalizm, Devletçilik ve Sosyalizm

Kapitalizm: Üretim araçlarının özel mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla ekonomik iktidar yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda yatırımların ve üretimin kontrolü sermaye sahiplerinin ekonomik iktidarını uygulanmasının sonucudur.

Devletçilik: Üretim araçlarının devlet mülkiyetine dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik amaçlarla devlet iktidarı yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. Bu yapıda devlet görevlileri yatırımları ve üretimi devlet-idare mekanizmaları yoluyla kontrol ederler.

Sosyalizm: Üretim araçlarının ‘toplumsal mülkiyeti’ne dayalı ve böylece kaynakların kullanımı ve dağılımının değişik toplumsal amaçlarla ‘toplumsal iktidar’ yoluyla yapıldığı ekonomik yapıdır. ‘Toplumsal iktidar’ insanların işbirliği ve sivil toplumdaki dernek faaliyetlerinin kapasitesinden kaynaklanan bir iktidardır. Sosyalizmde yatırımlar ve üretim toplumsal güçlenmenin farklı mekanizmalarının uygulanmasının sonucudur.

Hibritler Fikri

Tüm ekonomik sistemler kapitalizm, devletçilik ve sosyalizmin karmaşık bir kombinasyonudur. 'Kapitalist' ekonomi dediğimiz kapitalizmin egemen olduğu sistemdir. Sosyalizm ihtimali bu hibritteki sosyalist bileşenlerin genişlemesi ve derinleşmesi ile gerçekleştirilebilir. Ben bu sürece sosyal güçlendirme izlekleri sorunu diyorum.

IV.
Toplumsal Güçlenmenin
Beş İzleği

Toplumsal Güçlenme İzleđi

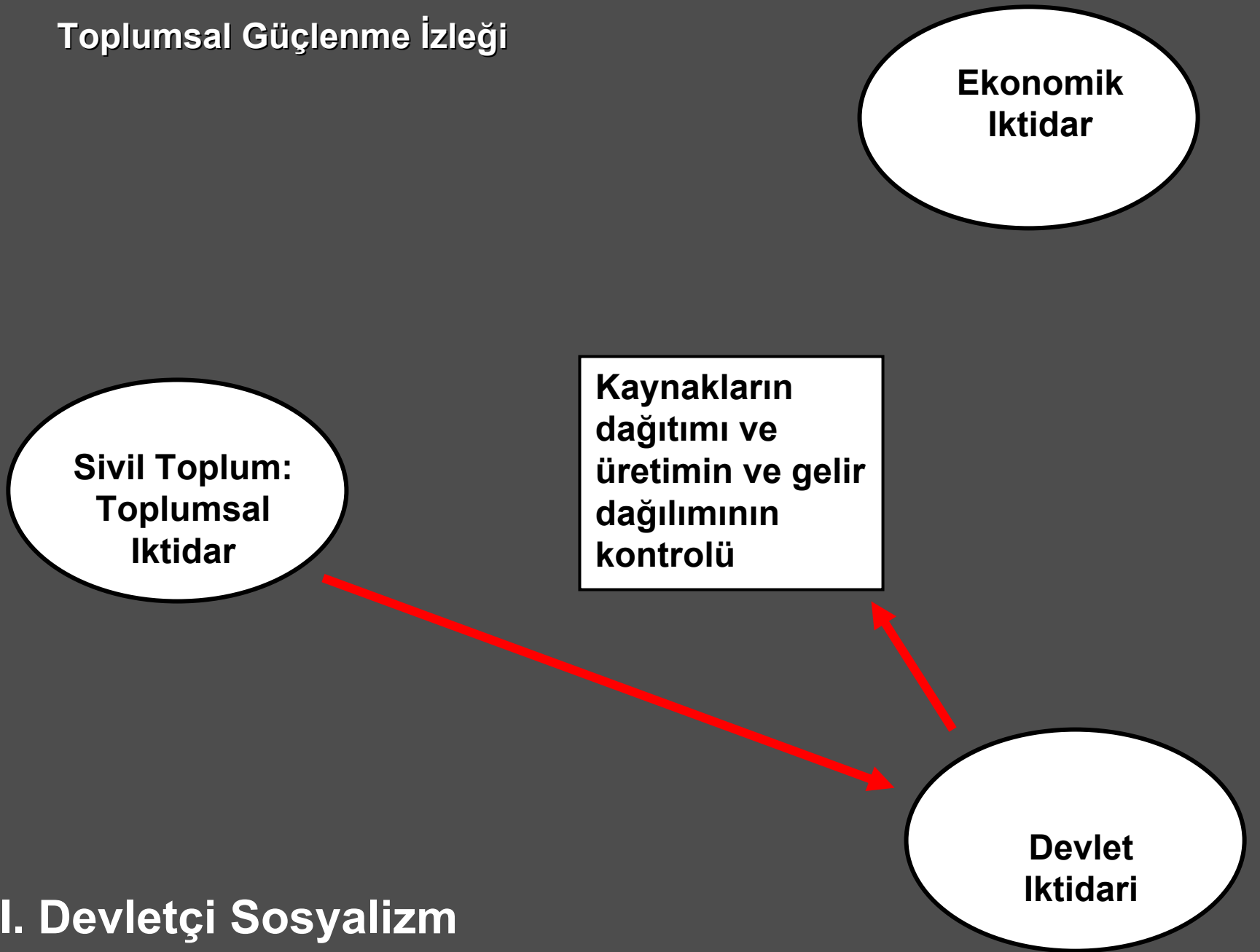
**Ekonomik
İktidar**

**Sivil Toplum:
Toplumsal
İktidar**

**Kaynakların
dağıtımı ve
üretimin ve gelir
dağılımının
kontrolü**

**Devlet
İktidari**

Toplumsal Güçlenme İzleđi

I. Devletçi Sosyalizm

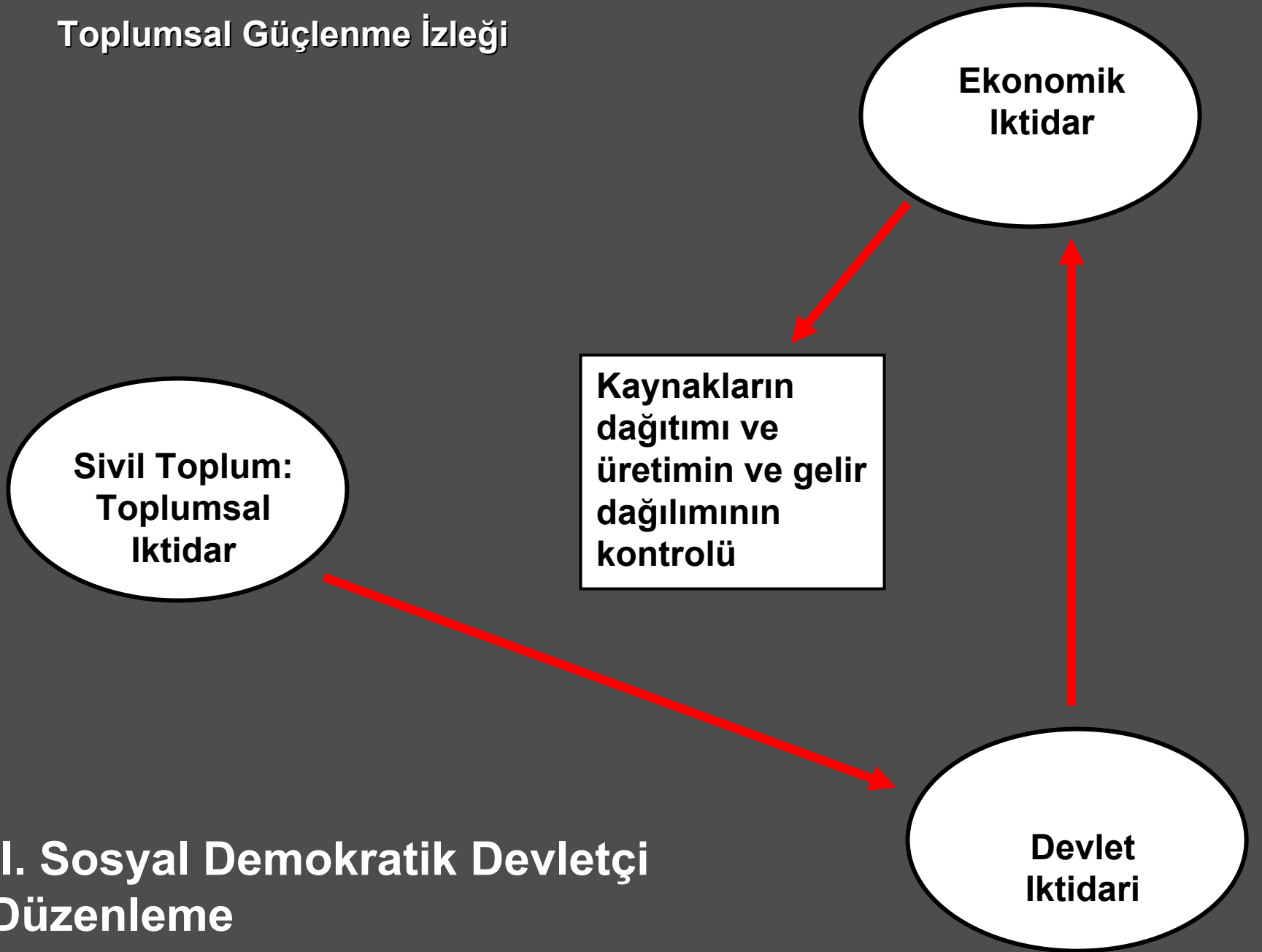
Toplumsal Güçlenme İzleđi

Otoriter Devletçilik

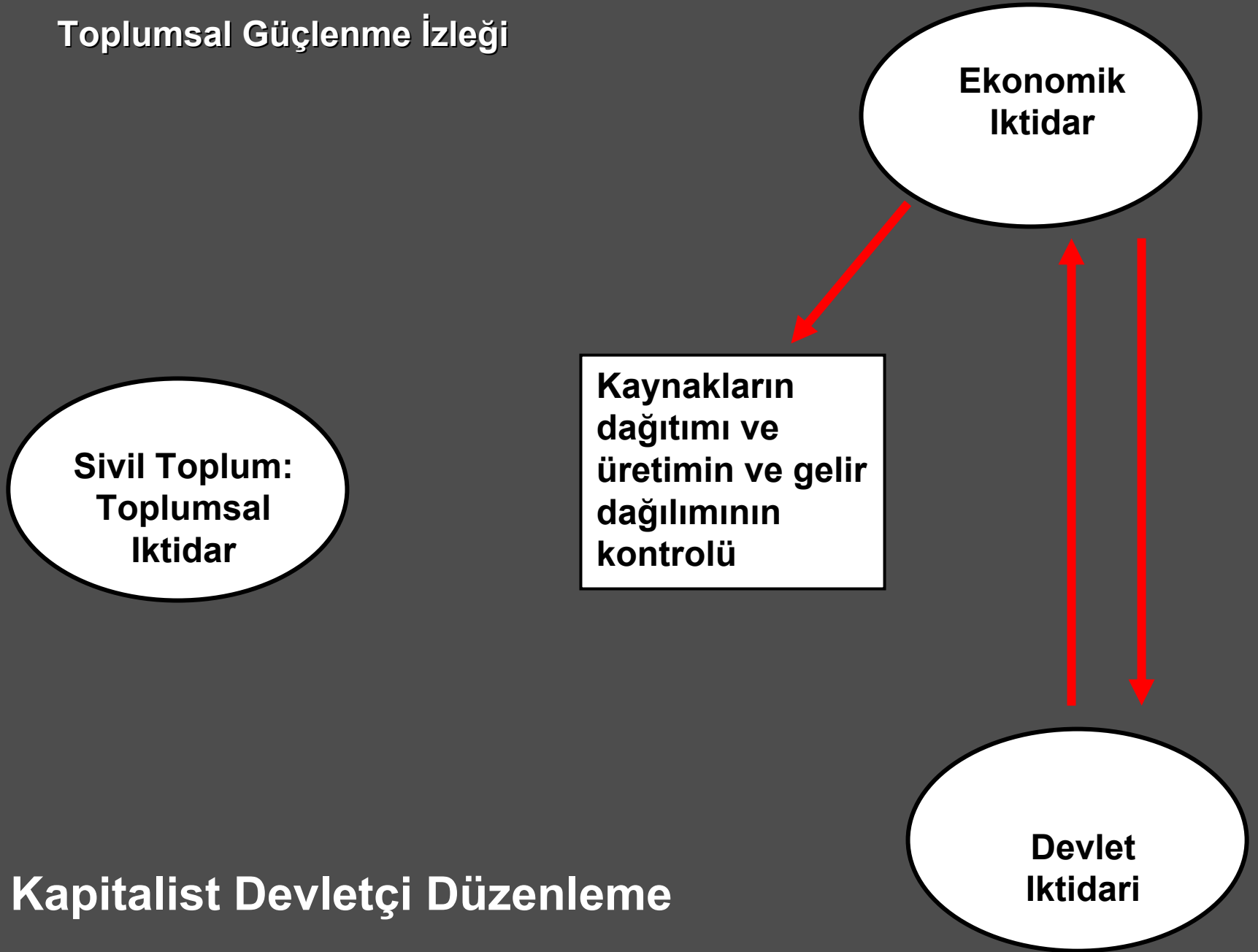

Toplumsal Güçlenme İzleđi

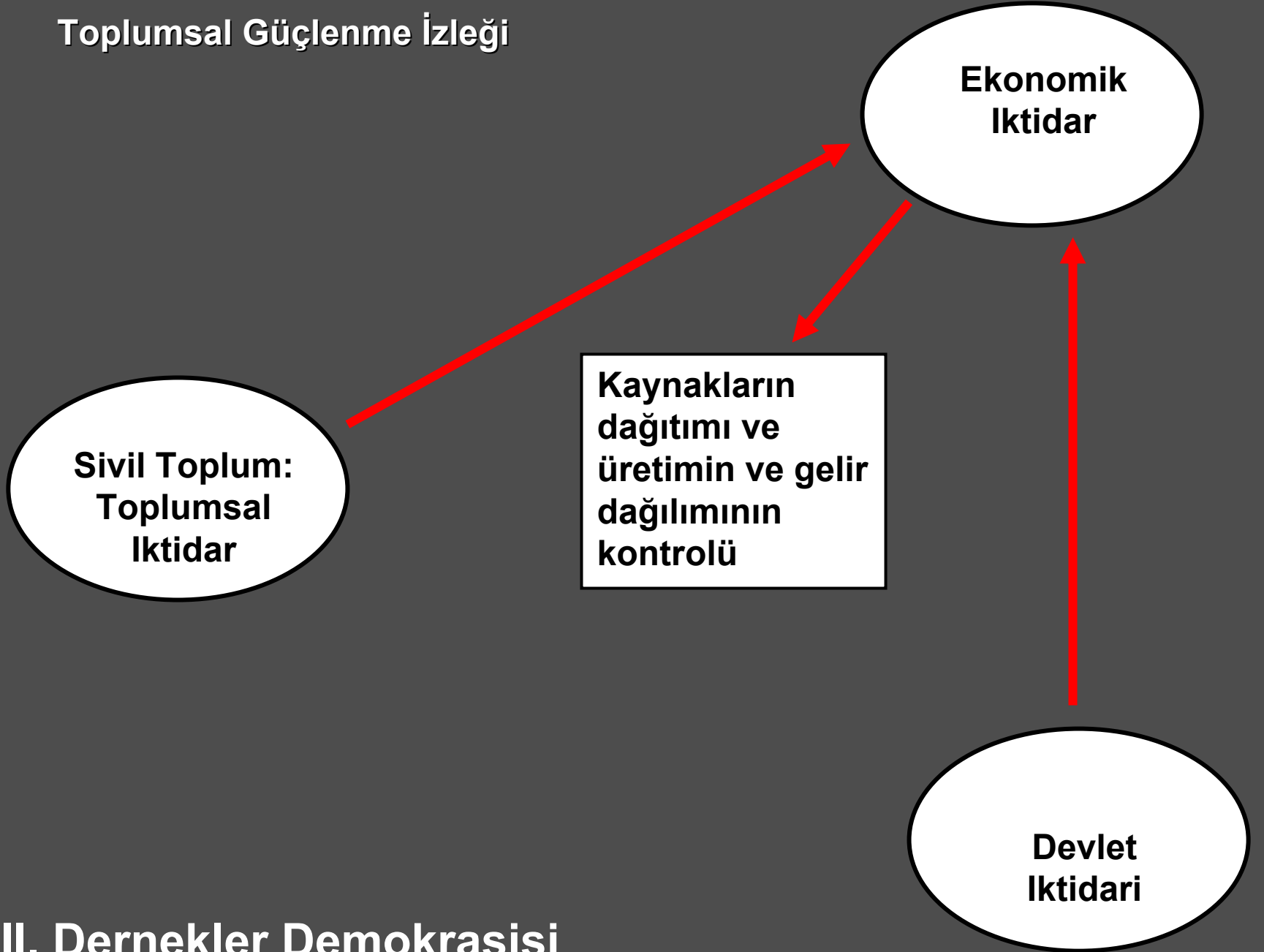

II. Sosyal Demokratik Devletçi Düzenleme

Toplumsal Güçlenme İzleđi

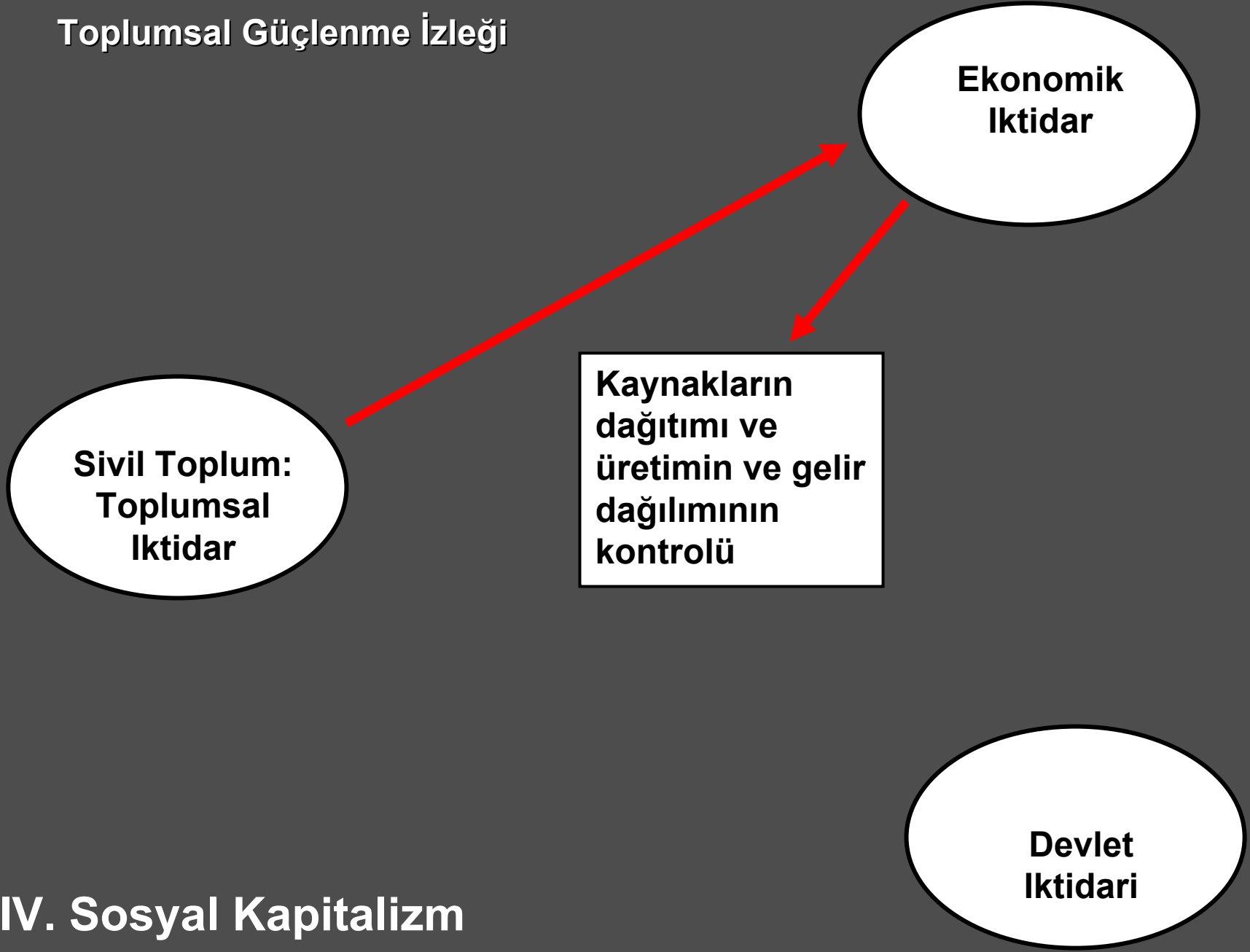

Toplumsal Güçlenme İzleđi

III. Dernekler Demokrasisi

Toplumsal Güçlenme İzleđi

**Sivil Toplum:
Toplumsal
İktidar**

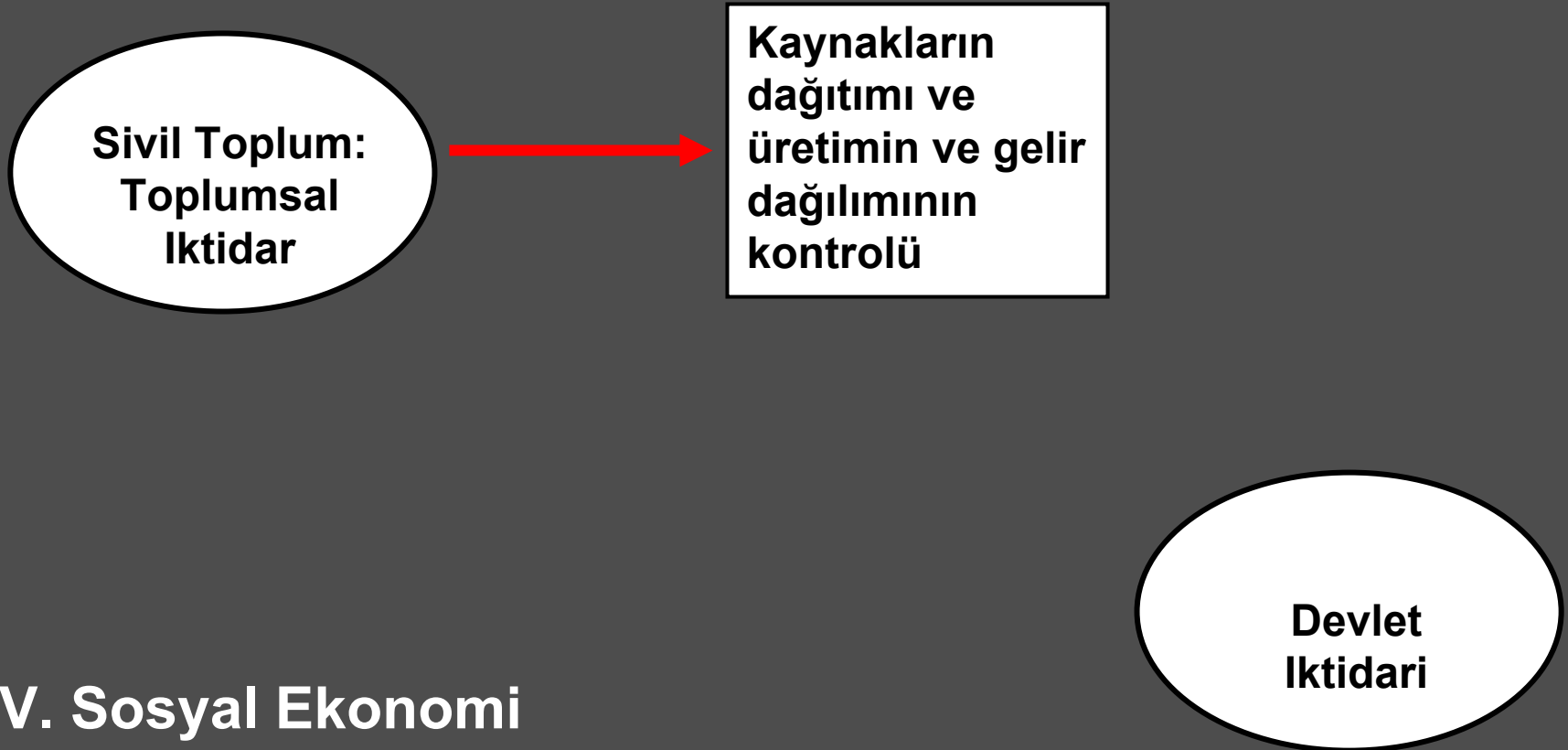
**Ekonomik
İktidar**

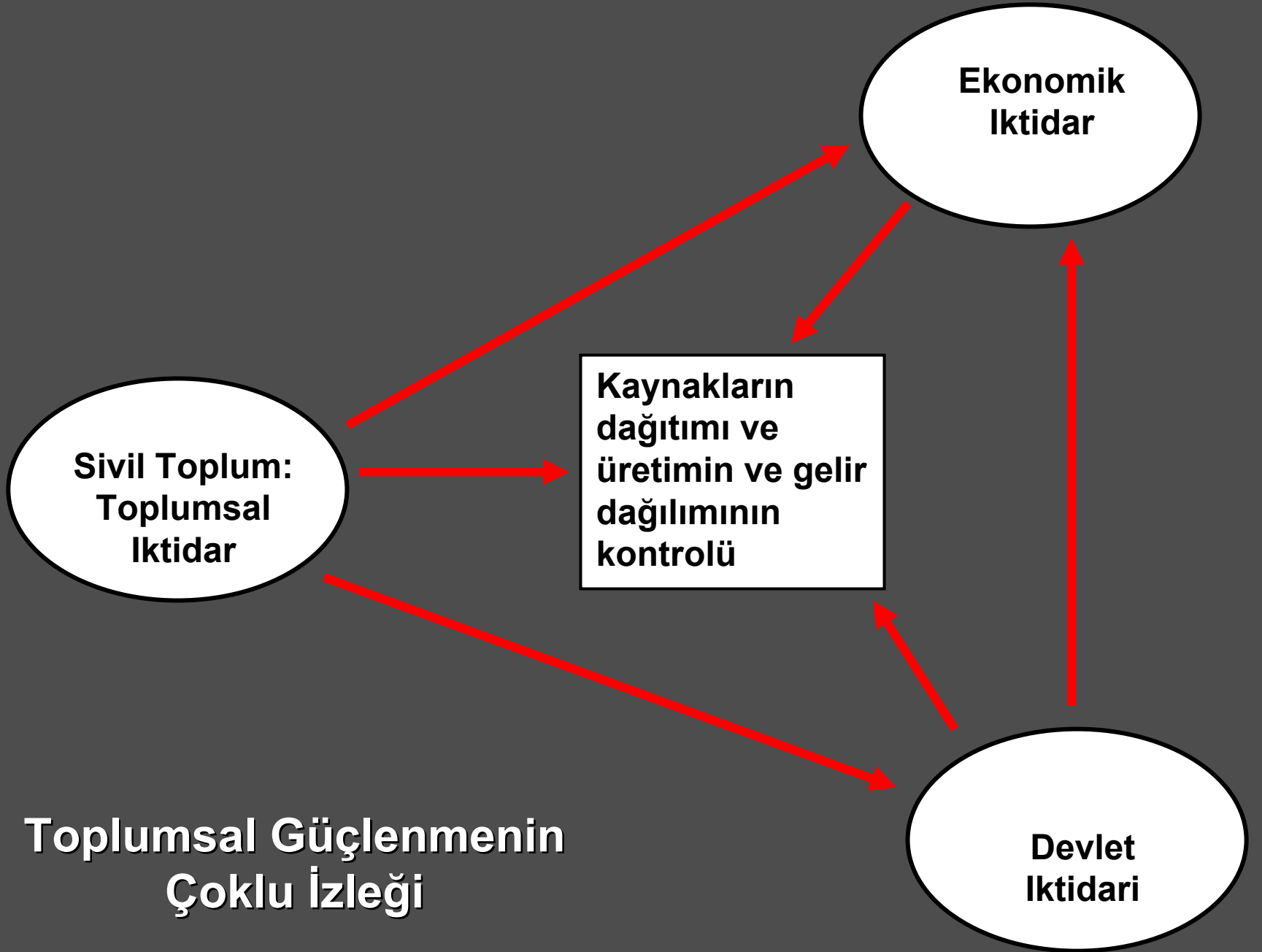
**Kaynakların
dağıtımı ve
üretimin ve gelir
dağılımının
kontrolü**

**Devlet
İktidari**

IV. Sosyal Kapitalizm

Toplumsal Güçlenme İzleđi

Sonuçlar

Sonuçlar

- 1. Topluca değerlendirildiğinde, bu beş yol üzerinde önemli hareketler topluca kapitalist sınıf ilişkilerinde köklü bir değişime sebep olacaktır.**

Sonuçlar

1. Topluca değerlendirildiğinde, bu beş yol üzerinde önemli hareketler topluca kapitalist sınıf ilişkilerinde köklü bir değişime sebep olacaktır.
2. **Temel Tez: Eger bu izlekleri takip ederek sosyalizmin hakim olduğu bir hibrite doğru gidersek, demokratik eşitlikçi toplumsal adalet ideallerini gerçekleştirmekte daha iyi bir durumda oluruz.**

Sonuçlar

1. Topluca değerlendirildiğinde, bu beş yol üzerinde önemli hareketler topluca kapitalist sınıf ilişkilerinde köklü bir değişime sebep olacaktır.
2. Temel Tez: Eger bu izlekleri takip ederek sosyalizmin hakim olduğu bir hibrite doğru gidersek, demokratik eşitlikçi toplumsal adalet ideallerini gerçekleştirmekte daha iyi bir durumda oluruz.
3. Şüpheli olmak için iyi sebepler var.

Sonuçlar

1. Topluca değerlendirildiğinde, bu beş yol üzerinde önemli hareketler topluca kapitalist sınıf ilişkilerinde köklü bir değişime sebep olacaktır.
2. Temel Tez: Eger bu izlekleri takip ederek sosyalizmin hakim olduğu bir hibrite doğru gidersek, demokratik eşitlikçi toplumsal adalet ideallerini gerçekleştirmekte daha iyi bir durumda oluruz.
3. řüpheciler olmak için iyi sebepler var.
4. Fakat: řüphecilik bilimin, buna özgürleştirici sosyal bilimlerde dahil, asli bir özelliğidir.

Sonuçlar

1. Topluca değerlendirildiğinde, bu beş yol üzerinde önemli hareketler topluca kapitalist sınıf ilişkilerinde köklü bir değişime sebep olacaktır.
2. Temel Tez: Eger bu izlekleri takip ederek sosyalizmin hakim olduğu bir hibrite doğru gidersek, demokratik eşitlikçi toplumsal adalet ideallerini gerçekleştirmekte daha iyi bir durumda oluruz.
3. Şüpheli olmak için iyi sebepler var.
4. Fakat:Şüphelilik bilimin, buna özgürleştirici sosyal bilimlerde dahil, asli bir özelliğidir.
5. Böylece, amacımız dünyayı yalnızca anlamaya değil dönüştürmeye çalışma işinde başarmamız gereken üç vazifeyi -teşhis ve eleştiri, alternatiflerin tahayyülü, dönüşüm Kuramı- yaparken sorduğumuz sorulara verdiğimiz cevapları sürekli geliştirmektir.

**The full text of book-in-progress,
Envisioning Real Utopias
can be found at:**

www.ssc.wisc.edu/~wright

Vazife 3: Dönüşüm Kuramının Bileşenleri

1. Toplumsal Yeniden Üretim Kuramı: Özgürleştirici dönüşümün engelleri
2. Yeniden üretimdeki boşluklar, kısıtlılıklar ve çelişkiler Kuramı: Dönüşümün imkanlılıkları
3. Öngörülemeyen Toplumsal Değişimin Yörüngeleri Kuramı: Gelecekteki kısıtlar ve imkanlılıklar ihtimalleri
4. Dönüşüm stratejisi Stratejisi: Ne yapmalı?